

5. ČERVENCE 1942, NEDĚLE

Obávali jsme se toho, hrozilo nám to a potom se to konečně stalo. To, z čeho jsme měli takový strach, nakonec přišlo. Ghetto. Dneska zveřejnili oznámení. Možná tu zůstaneme, možná ne. Ach, Pane, Ty jsi mi dal tolik naděje, tolik útěchy – děkuji Ti za to.

Je to tak strašné. Ty nevíš, jak strašné, nevíš nic. Půjdeš se mnou, samozřejmě že si svou duši vezmu s sebou, své malé zrcadlo. Jen považ, co zůstalo v některých starých zažloutlých knihách, v pergamenových svitcích pokrytých písmem, co přežilo v legendách, co se člověk s překvapením dozvěděl ve škole – to se teď stalo skutečností. Nejpravdivější pravdou ze všech. A je to tak děsivé. Obávám se deportace, údajně se chystají deportovat polovinu lidí. Ach, Dido, ach, Bimbo. Velký Pane Bože, měj slitování. Mé myšlenky jsou tak temné, je hřích na ně jen pomyslet.

Dnes jsem viděla šťastně vypadající pár. Byli na vycházce, byli na cestě zpět, veselí a šťastní. Zyguší, můj miláčku, má lásko nejupřímnější, kdy půjdeme na vycházku jako oni? Miluju tě tolik, jako ona miluje jeho. Dívala bych se na tebe stejně. Ale ona je o tolik šťastnější, to jediné, co vím. Nebo třeba – ach, Svätý Bože, Ty jsi plný slitování – naše děti jednou řeknou: „Naše matka a otec žili v ghettu.“ Ach, pevně tomu věřím. Ty nás zachrániš, ach, Bože Všemohoucí. Moje Máma se za nás tak usilovně modlí. Vy mi pomůžete, Bulus a Bože.

6. NEVÍM ČEHO, PONDĚLÍ

Je tolik obav a starostí, tolik hořkosti, že se stydím trapně psát o našem hnízdečku. Jenže to naše je tak sladké, okouzlující, krásné. Je tak pěkné mluvit o hnízdě. Vy mi pomůžete, Bulus a Bože.

10. ČERVENCE 1942, PÁTEK

Sbohem, můj Deníčku! Tohle bydlení mi bude chybět. Doufejme, že Dobrý Bůh mně umožní tě tu ještě vidět. Dej mi své požehnání zdálky, Mámo, i Ty, Pane Bože. Přiveď mě brzy zpět domů (ne v ghettu). Náš domov... Prožila jsem tu tolik šťastných okamžiků, že vždycky budu mít milé vzpomínky na tohle, kde má láska rozkvetla a uzrála. Jsem uprostřed vystěhovávání, je to hrozný binec, musím na to jít. Vy mi pomůžete, Bulus a Bože.

15. ČERVENCE 1942, STŘEDA

Pamatuj si tenhle den, pamatuj si ho dobře. Budeš o něm vyprávět budoucím generacím. Od dnešních 8 hodin jsme uzavřeni v ghettu. Tady teď žiju. Svět je ode mne oddělen a já jsem oddělena od světa. Dny jsou strašlivé a noci nejsou o nic lepší. Každý den přináší víc obětí a já se neustále modlím k Tobě, Bože Všemohoucí, abych mohla políbit svou drahou Mámu.

Ach, Veliký, dej nám zdraví a sílu. Nech nás žít. Cítím se hrozně, Bimba je nemocná. Naděje se scvrkává tak rychle. Před domem jsou voňavé květiny, ale kdo potřebuje květiny? A Zygmunta, víš, toho jsem ještě neviděla. Tedy viděla

jsem ho dnes zdálky, ale ještě se nezastavil. Pane, prosím, ochraňuj jeho drahou hlavičku. Ale proč se k němu nemůžu schoulit? Škoda... Snad je... Bože, ať můžu obejmout svou drahou Mámu. Vy mi pomůžete, Bulus a Bože.

16. ČERVENCE 1942, ČTVRTEK

Zřejmě chceš vědět, jak vypadá uzavřené ghetto. Docela obyčejně. Ostnatý drát kolem dokola, se strážemi hlídajícími brány (německý policista a židovská policie*). Opustit ghetto bez propustky se trestá smrtí. Uvnitř jsou jen naši lidé, blízcí, drazí. Venku jsou cizinci. Moje duše je tak moc smutná. Moje srdce ovládá děs. Takový je život. Dneska se mi tak moc stýskalo po Zygušovi, myslela jsem na něj celou dobu. Neviděla jsem ho týden, tolik se mi po něm stýskalo a pořád se mi stýská, protože jeho dnešní návštěva nebyla skutečná návštěva. Tolik jsem toužila po troše mazlení, nikdo neví, jak moc. Koneckonců čelíme tak hroznému situaci. Dopřej mi nějaké mazlení. Ale skončilo to podivně a chladně, pravděpodobně proto, že v bytě byli další lidé a byl tam takový chaos. Snad sobota vyjde líp... Ano, musí. Potřebujeme celý týden mazlení. Teď budu snít jako dřív. Vy mi pomůžete, Bulus a Bože.

18. ČERVENCE 1942, SOBOTA

Dny plynou. Jsou všechny stejné, jako kapky deště. Večery jsou nejpříjemnější. Sedíme na dvorku před domem, povídáme si, žertujeme a – dýcháme ve vůni zahrady – mně se daří zapomenout. Zapomínám, co chci zapomenout. Že žiju v ghettu, že mám tolik obav, že se cítím osamělá a ubohá, že Z je mi cizincem, že navzdory všemu svému toužení se k němu nemůžu dostat blíž. Ostatně, není to vztah, jaký mají jiné páry. Tady, na dvorku, vrkají hrdličky. Měsíční srpek tiše pluje po obloze, květiny vydávají sladkou vůni, a když se na to všechno podívám, ptám se sama sebe proč. Dneska jsem byla třikrát na pokraji slz. Svalovala jsem to na životní podmínky, ale to není pravda! Láska může kvést kdekoliv, drahá láska, plná vřelosti... A zatím vždycky vrhá stín na mou cestu. Co je to? Kde se ty stíny berou? Jsou to stíny mraků plujících nahoře? Ne, bohužel ne, tohle jsou stíny zamračené tváře, nebo, no, to nestojí za to zmiňovat. Srdce mě tak moc bolí. Nechci Boha žádat o nic jiného než o naše přežití. Ale člověk může snít, proč by ne? Sním o tom, že pokládám hlavu Mámě na ňadra a pláču tak sladce, je to dobré, zrovna jako teď... Máma tu není, Norka ano, tak půjdu za ní a vypláču si oči. Je to drahá duše, pochopí to. Půjdu. Nechci vidět žádné jiné kamarády. Irka říkala, že by se zastavila. Na co? Nemůžu ji vystát. Nechci obnovit naše vztahy. Je to všechno hloupé, vykalkulované, strojené. Občas chci prostě říct, že je mi to jedno, ale říkám jen, že si přeju, aby skončila válka! Pa, pa, drahý Deníku, moje srdce je těžké, jako kdyby bylo z olova. Vy mi pomůžete, Bulus a Bože.

*Nejvíc se bojím stínů
Když za svítání
Vyskočí bez varování
Novému dni cestu zkříží*

*Srdce mi bije
Jako by strach
Už bubnoval na poplach
Stíny k tobě nepromluví
Nemají ústa, nemají tvář
Stín je tma, co spolkla zář
Stín je tichý, dnem se plíží
Slibuje, že neublíží
Srdce se plaší, jak se brání
Nejvíc se bojím stínů
Za svítání*

Vy mi pomůžete, Bulus a Bože.

19. ČERVENCE 1942

Zítřka má Norka narozeniny. Přijde Irka, takže to nebude takové, jako by mohlo být. Ale stejně to bude milé, protože Zyguš, můj milovaný Zyguš, je opět moje tlukoucí srdce, je tak úžasně milý. Svět je k nám laskavý, dokonce i v ghettu. Akorát že já se vždycky chovám trochu hloupě, styděla jsem se tam jít. Ale Z je skutečně ten nejkrásnější a schoulit se k němu, hledat jeho ochranu je nejlepší. Takže dneska jsem mnohem klidnější. I v tomhle bytě je „to“ nádherné. Teď se mi zdá všechno tak krásné!

Zítřka bude Norce 18. Ráda bych jí dala některý z našich snů, něco víc než album a květiny, něco, co jí nedá nikdo jiný. Slíbila jsem, že jí koupím skvělý foťák, až odtud odejdeme a pojedeme chodit po horách, aby byla moje kamarádka šťastná. To bych byla šťastná i já.

*Mít malý dům, kde sny se skryjí
Za zelenou žaluzií
A květiny na desce stolu
Tam budeme my, sami spolu*

Zyguš, můj milovaný, nejlepší. Posílám pusku všem a děkuju Dobrému Pánu Bohu za tohle a mé drahé Mámě za to, že se za nás modlí. Vy mi pomůžete, Bulus a Bože.

20. ČERVENCE 1942

Nořiny narozeniny. No? Věděla jsem, že to bude takové. Ale teď jsem mluvila se sousedy a cítím se o trochu líp. Svatý Bože, ochraňuj nás a zachraň nás. Vy mi pomůžete, Bulus a Bože.

22. ČERVENCE 1942, STŘEDA

Musím psát, abych utišila bolest, otevřela rány a nechala starosti a obavy vypařit se. Tak strašlivá, chmurná doba. Nevíme, co přinese zítřek. Očekáváme, že odvezou

pryč rodiny. Bimba je nemocná a vyčerpaná, Jarošce je hrozně, ani slovo od Mámy nebo Táty. Ani se Zygmuntem to není dobré. Nechtěla jsem, opravdu jsem nechtěla přiznat, že v sobě dusím zášť. Ale nemohla jsem přestat. Také proto, že mám pravdu. Mám v očích slzy od zármutku a konečky mých prstů se chvějí vztekem. Nechci psát podrobnosti, jelikož bych mohla napsat nepříjemná slova, dožadovala se věcí, a co to má za smysl? Pořád to bude stejné. Je to jeho chyba. Má pravdu, jsem roztrpčená a beznadějně zamilovaná. Ačkoliv jedna věc se musí změnit, jen jeden výraz – ostatně ten „trouba“ to snad nikomu neřekne a... ne! Když o tom přemýšlím, zuřím tak, že už ho nechci nikdy vidět. Už mi to všechno stačilo. Zakrývám si uši rukama a zavírám oči. Chtěla bych využít svou bolest k vyvolání jiné bolesti, abych onemocněla. A on má pravdu, je nejmoudřejší ze všech... Ale v mém snu je to úplně jiné. Mé sny jsou sladké... Vy mi pomůžete, Buluś a Bože.